

4 januari 2026

DE TWEE PENNINGEN VAN DE ARME WEDUWE

Markus 12, vers 38 t/m Markus 13, vers 2

Ik heb ergens gelezen dat Bill Gates, de oprichter Microsoft, voor 2045 bijna zijn hele vermogen wil hebben weggeschonken. Dat gaat dan om een slordige 175 miljard tot 200 miljard euro. Ach, volgens mij houdt hij nog wel wat over om zo'n noodzakelijke boodschappen te doen, maar dan moet je volgens mij toch wel een goed hart hebben. Zulke mensen als Bill Gates zien in ieder geval op een of andere manier de nood in de wereld. De reden waarom ik hem noem, is omdat zulke gulle filantropen mij doen denken aan wat wij zojuist hebben gelezen.

Jezus zat bij de tempel, vertelt Markus. Tegenover de schatkist. Schatkist..., misschien was het ook wel een schatkamer. De een dat het een soort offerkist is geweest, waarin een donatie kon worden gedaan. (Vergelijk: onze collectezakken.) Anderen menen dat Markus echt een schatkamer bedoelde, een kamer bij de ingang van de tempel. Er schijnt namelijk een kamer geweest te zijn, waarin de priesters of Levieten de donaties verzamelden. Je kon via een opening in de muur, of via een geopende deur je donatie naar binnen werpen. Vandaar dat Jezus, als het echt zo'n schatkamer was geweest, ook goed kon zien wat daar gebeurde (vers 41). Hij zat

er tegenover, vertelt Markus. Hij kon het zien dat veel rijke mensen veel geld naar binnen gooiden en dat een weduwe er twee kleine muntjes naar binnen gooide.

Jezus brengt dat gelijk in in Zijn onderwijs in, als een voorbeeld uit de praktijk: 'Die vrouw, die weduwe, geeft veel meer dan die rijke mensen', zo vertelt Jezus. Want die rijke mensen geven uit hun overvloed. Een fooi. Misschien een enorm bedrag, zoals Bill Gates. Maar toch gaf die vrouw meer, want die vrouw gaf vanuit haar schaarste, haar tekort. Ze gaf haar hele levensonderhoud. Het was niet veel. Eigenlijk bijna niets. Een kwadrant. Een gemiddelde werkmans verdiende in die tijd 64 kwadranten per dag. Ze gaf dus bijna niets. Maar... het was wel alles wat zij had.

De vergelijking die Jezus maakt, is volgens mij wel helder: die kwadrant, alles wat deze vrouw op dit moment had, is van veel meer betekenis dan de fooi van de rijke mensen, die niet eens het verschil opmerken als zij weer hun saldo terugzien met internetbankieren. Maar wat is nu hier de betekenis van?

We moeten niet te snel gaan uitleggen, of toepassen, want eigenlijk weten wij niet zoveel van deze vrouw. Waarom gooide zij die muntjes de schatkamer van de tempel in, als zij zo bijzonder weinig had en niets meer

voor zichzelf overhield? Was het echt uit pure liefde voor God? Een gave, gegeven met haar hele hart? Omdat zij de tempel van God, het monumentale kerkgebouw, zo lief had? Of... deed zij het misschien uit verplichting? Misschien wel uit angst, want je kon toch niet zomaar de tempel inlopen zonder iets te geven... Ik weet bijvoorbeeld ook van kerkleden die zich schamen als zij de acceptgiro van de kerk niet kunnen betalen, of kerkbezoekers die geen geld bij zich hebben en straks langs de opgehouden collectezakken moeten lopen... Of dacht deze vrouw misschien hierdoor in de gunst te kunnen komen bij God en gezegend te worden? In het boek Spreuken staat bijvoorbeeld de spreuk (3,9) 'Vereer God met je bezit, met de eerstelingen van heel je opbrengst, dan zullen je schuren gevuld worden met overvloed...'. Ik wil het mooie wat deze vrouw hier doet niet minder mooi maken, maar laten wij het niet te snel inkleuren met mooie, nastrevenswaardige intenties van deze vrouw, die ook wij eigenlijk zouden moeten hebben. Want..., wat ook opvalt, is dat deze vrouw niet door Jezus wordt geprezen, of aangeprezen. Zoiets deed Jezus op andere momenten wel. Die vrouw later die heel kostbare narduszalf – ongelooflijk dure parfum – had gekocht en daarmee Jezus' voeten zalfde, die vrouw werd wel door Jezus geprezen: 'Voorwaar Ik zeg jullie: overal waar het Evangelie in de wereld zal klinken, zal ook tot haar gedachtenis worden gesproken over wat zij gedaan heeft' (Mk 14,9). En ook Maria die Jezus diende

door aan Zijn voeten te gaan zitten en naar Hem te luisteren, kreeg goede woorden van Jezus te horen: 'Maria heeft het goede deel gekozen, wat niet van haar zal afgenomen worden'. Maar deze vrouw verdwijnt na het geven van die muntjes geheel onopgemerkt uit beeld. Jezus spreekt haar niet aan. Jezus plaatst haar in het midden. Hij

noemt haar alleen maar in een vergelijking. Wat is hier precies aan de hand?

Het zou volgens mij ook wel problematisch zijn, als Jezus deze vrouw helemaal als een voorbeeld zou stellen voor ons. Want wat zou dat dan betekenen? Zouden wij net zoals deze vrouw, dan alles moeten weggeven? Je zou maar een gezin hebben te onderhouden. En of het je met je ouderdomspensioen gaat lukken, weet ik ook niet. En het UVW zou er ook niet blij van worden, als je je uitkering helemaal weg gaat geven en weer moet kloppen. En of je dit moet doen, als je nog een studieschuld uit hebt staan, is ook de vraag. Wat moeten wij nu precies met dat prachtige, maar best wel ingewikkelde voorbeeld van die vrouw?

Laten wij eens kijken naar wat hiervoor is gebeurd... Jezus was met Zijn leerlingen midden in een les, toen deze vrouw opeens Zijn lesruimte binnenwandelde. Jezus was Zijn leerlingen namelijk aan het vertellen over de Schriftgeleerden, over de theologen van die tijd. Misschien waren dat Farizeeërs, of Sadduceeërs, in ieder geval: het waren degenen die veel Bijbelkennis hadden en druk bezig waren met het bestuderen van de Thora (de Joodse Bijbel). Jezus *waarschuwde* Zijn leerlingen voor de Schriftgeleerden. Want ze mocht dan wel een

schat aan Bijbelkennis hebben... en ze waren geleerd en welbespraakt – imponerend! - maar wat vormden zij een bijzonder slecht voorbeeld voor de mensen! Ze liepen rond in kostbare gewaden – kleding maakt de man - ze hielden ervan om op de voornaamste plekken te zitten in de kerk en tijdens andere samenkomsten naar voren geleid te worden, maar ondertussen ‘verslinden zij de huizen van de weduwen’, zei Jezus. De huizen van de weduwen verslinden..., ja zij teerden het kleine bezit van de weduwen, waardoor dat arme bezit vervolgens nog meer inteerde. We weten niet precies hoor, waarop Jezus doelde, maar misschien was Jezus’ kritiek wel gericht op dat die Schriftgeleerden bij die weduwen op bezoek gingen, maar zich daarbij uitermate goed van hun gastvrijheid lieten bedienen. Of misschien regelden deze Schriftgeleerden ook wel bepaalde zaken voor de kwetsbare weduwen, want een weduwe was in die tijd bijzonder afhankelijk, volledig afhankelijk van de zorg van kinderen en als zij geen kinderen had... en deze Schriftgeleerden, ja, die waren geletterd, ze konden lezen en schrijven, ze wisten misschien ook wel de juridische wegen te bewandelen en hadden handige kennis..., maar rekenden wel flink hun traktement. Wat Jezus precies zag gebeuren van die Schriftgeleerden bij de weduwen, dat weet ik niet. Maar beeld u zich eens in dat u bij Jezus op het tempelplein zat. Daar bij die prachtige tempel, Gods heiligdom. En terwijl je daar zit, zie je mensen naar God gaan, om te bidden, om te zingen, om te loven... hoe mooi kan het zijn? Royale giften werden gegeven als offer voor God... Maar ruik je dat? ... Wat stinkt dat geld... Het geld stinkt naar eerzucht, naar verwaandheid van die mensen in die lange gewaden als ‘de gulle gevers’ langs schrijden. Het geld in dat collecteblok stonk ook naar onrecht, uitbuiting van de armen, want al die arme mensen op en rond het tempelplein zoals die weduwe blijven arm en die rijken werden steeds rijker. Zeg nu zelf: hoe kan het dat hier op het tempelplein, op enkele meters van Gods heiligdom arme vrouwen rondlopen die hun laatste centjes weggeven... en dat rijke mensen in een kostbaar gewaad en met een vroom gelaat zomaar aan die arme mensen voorbij lopen? Ja, de pelgrims waren mogelijk verbluft door het prachtige tempelcomplex... al die gebouwen, al dat goud... en dat allemaal voor God! God met ons!... Maar Jezus zag te midden van al die rijkdom en al die prachtige woorden die werden uitgesproken en gezongen, een arme weduwe lopen die twee muntjes op die stinkende hoop geld gooide. Haar huis was bijna helemaal opgegeten door die biddende en zingende Schriftgeleerden daar op het tempelplein. En wat zij nog over had, dat gaf zij als offer voor God.

Jezus werd niet geraakt door dat imposante tempelcomplex, gefinancierd door al die rijke mensen, maar door die arme weduwe die daar tussen die mensenmassa in liep. *Jezus keek met heel andere ogen dan de anderen.* Zelfs Zijn eigen discipelen konden daar niet gelijk in meekomen, want na dit onderwijs van Jezus horen wij hen een moment later tegen Jezus zeggen (zo begint het volgende hoofdstuk): ‘Meester, kijk wat een stenen en wat een gebouwen!’ Die Galilese pelgrims, de discipelen die Jezus opgetrokken waren vanuit Galilea, waren dus nog steeds vol van wat zij na die lange reis vanuit Galilea mochten zien: wat een pracht en praal! Maar daar ging het Jezus niet om. Jezus zag hier dicht bij het huis van Zijn Vader *die arme weduwe* lopen.

Jezus leert ons met andere ogen te kijken. Omdat het in Gods Koninkrijk – in Gods wereld - om totaal andere dingen gaat, dan in onze dagelijkse wereld. Ik hoop daarom dat u en ik ook niet te veel onder de indruk zullen zijn van die dingen die zo groots en imposant zijn in onze tijd. Er is zoveel wat je aandacht trekt, wat je raakt, wat je meeneemt. We worden meegenomen door de verhalen op de socials, door reclame, door nieuwsberichten, door wat wij bij de ander zien. Allemaal mooi en leuk en relaxed en interessant natuurlijk. Maar Jezus zag door al die dingen heen een kwetsbare vrouw. Niets opzienbarends. Niets te bieden. Niets bijzonders. Maar voor Hem zo kostbaar.

Jezus leert ons met andere ogen te kijken. In Gods Koninkrijk wordt heel onze dagelijkse werkelijkheid op de kop gegooid. In Gods Koninkrijk zijn laatsten de eersten en eersten de laatsten. Hooggeplaatsten krijgen een nederige positie toegewezen en laaggeplaatsten worden verhoogd. Niet de meerderheid geldt, maar de minderheid telt. We luisteren niet naar de massa, maar naar de enkeling. Het gaat niet om het resultaat, maar om de mens achter de cijfers.

Dat vraagt steeds om een omdenken, als je vanuit de kerk morgen weer de wereld instapt en morgen weer aan je school begint of het werk weer oppak. Maar daarom moeten wij hier in de kerk alvast oefenen, onze Ichthusgemeente is een oefenplaats: het gaat hier niet om de massa. Het gaat hier niet om wat de meerderheid ervan vindt. Hier gelden andere regels. Het gaat hier om *die ander*. Die ander die misschien nauwelijks een stem heeft, nauwelijks stem geeft, goed luisteren naar hem of haar! ... Want in de kerk gelden de regels van het Koninkrijk van God. Het draait hier dan ook niet om efficiency, hoewel ik blij ben met heel kundige kerkrentmeesters en we natuurlijk de actie Kerkbalans van deze maand weer van harte aanbevelen. Maar hier in de kerk gaat het niet om efficiency. Wij steken hier in de kerk energie en tijd in de enkeling. Hoe vaak krijg ik van gemeenteleden ‘maar er zijn nog veel meer mensen in de gemeente die bezoek nodig hebben toch?’ Ja, maar het gaat in de gemeente niet om het meer, het gaat God niet om die vele anderen, maar soms gewoon om jou! In de kerk draait het namelijk niet om efficiency en resultaat. Wij gebruiken ons geld dan ook voor diaconale projecten die soms een bodemloze put lijken te zijn. Wij proberen mensen te benaderen voor de Alphacursus en onderhouden contacten met allerlei mensen, ook al levert dat echt niet gelijk nieuwe gemeenteleden op en groeit de kerk ervan. En toch doen wij het! *In Gods Koninkrijk leren wij namelijk met andere ogen te kijken.* Niet naar rijkdom en resultaat. Maar naar een arme weduwe die maatschappelijk gezien van weinig betekenis is en niets heeft bij te dragen. Wij leren naar elkaar om te zien in al onze kwetsbaarheid, ook al heeft die ander ons niets te bieden. En wij zullen op de brès staan voor al diegenen die door de huidige machtsstructuren arm blijven. Wij staan als kerk op de bres voor hen waarvan de huizen worden opgegeten door de rijken van deze wereld, ja misschien wel door onszelf. ‘Maak ons hart onrustig, God!’

In Gods Koninkrijk leer je niet alleen op een andere manier kijken, maar ook op een andere manier rekenen. Het gaat namelijk niet om tellen maar om *waarderen*. Jezus telde niet die muntjes van die arme weduwe –het waren er slechts twee, snel uitgeteld – maar Jezus sprak Zijn waardering uit. Hij kende die gift van de weduwe ongekende waarde toe. In Gods Koninkrijk, in Gods

nabijheid wordt namelijk niet geteld, maar gewaardeerd. Waarde toegekend.

Wat mooi om ons op het terrein van de kerk, daarin te oefenen. Te waarderen. Waarde toe te kennen. Waarderend te spreken naar elkaar. We zijn als Nederlanders uiterst goed bedreven om uit te spreken wat wij missen en wat wij jammer vinden. Wat *wij* nodig hebben. Waarin de ander in gebreke blijft. Waarin die ander toch wel heel anders is dan wij. Maar zouden wij ook nog op een andere manier kunnen spreken over die twee toegeworpen muntjes, waar wij het misschien mee moeten doen? Zouden wij de dingen ook anders kunnen waarderen?

In Gods Koninkrijk wordt niet geteld, maar gewaardeerd. Het kleine is veel. Een nietsbetekenende bijdrage is van onschatbare waarde. Kostenposten zijn goudmijnen. Tijdrovende, afhankelijke mensen zijn tot een rijke zegen en vreugde.

Maar wat mijn nu opviel hè, is dat Jezus niet op die vrouw afstapt om te zeggen: 'je hoeft niets te geven hoor! Je bent al zo arm.' Nee, Jezus ziet het gebeuren dat die vrouw alles weggeeft en Hij grijpt niet in. Dat heeft volgens mij wel wat te zeggen...

Jezus neemt dus niet onze verantwoordelijkheid over. En dat moeten wij ook niet van elkaar doen. Alsjeblieft niet! U en ik en ook die ander hebben dus echt een verantwoordelijkheid. Ieder persoonlijk. Naar God toe. Naar elkaar toe. Naar het gemeente-zijn toe. Het doet ertoe, hoe betrekkelijk en weinigzeggend onze inbreng ook misschien lijkt te zijn in onze ogen of in de ogen van anderen.

En Jezus laat ons ook de kosten van onze verantwoordelijkheid dragen. Jezus neemt niet onze verantwoordelijkheid over, of neemt de gevolgen ervan snel weg, geeft die twee muntjes weer terug. ... Wij moeten elkaar dus ook niet passief maken en elkaars verantwoordelijkheid uit handen nemen.

We leren dus met heel andere ogen te kijken voor het nieuwe jaar en ook op een andere manier te tellen. Of beter: niet te tellen, maar te waarderen. Dat leer ik vanuit dit contrast van die arme weduwe en die vermaande Schriftgeleerden.

En toch nog even kijken naar die vrouw...: het is toch wel bijzonder dat zij *alles* gaf, wat zij had hè? Ik had natuurlijk aan het begin van de preek gezegd dat het niet ging om wat zij gaf, maar dat het vooral ging om die hele context, die vrome rijken die haar maar lieten lopen en ondertussen deze weduwe arm lieten blijven en zelfs van haar profiteerden..., Jezus stelt dat sociale onrecht aan de kaak dat hier op het tempelplein begraven werd onder die royale donaties voor de tempel. Maar ondertussen liet Jezus deze vrouw wel *alles* geven wat zij had...

Dat is volgens mij precies het kenmerk van een volgeling van Jezus. In Gods Koninkrijk, in Gods nieuwe wereld, wordt alles omgedraaid en moet je heel anders leren kijken en leren waarderen, maar in Gods Koninkrijk komt het er ook op aan om alles van jezelf voor God te geven. Niet alleen deze arme weduwe, maar ook haar tegenbeeld, de rijke jongeling, ook die werd door Jezus op een keer zelfs opgedragen om alles weg te geven. Want - dat is de wet van het Koninkrijk van God: als ons leven echt van de Heere is, dan is niets meer van onszelf. Om deel uit te mogen maken van Gods nieuwe wereld, Gods nieuwe Koninkrijk komt het erop aan om onszelf, met al onze vragen, wonden en zonden, mogelijkheden

en missers aan Jezus te geven. Om onszelf te verliezen. Om jouw hele leven los te laten... en om Jezus jouw leven nieuw te laten maken, te herstellen, te verzoenen, in dienst te stellen. Voor ons komt het erop aan om jezelf te verliezen. Al je waardigheid en willen en moeten aan de kant te zetten. En je aan Hem te geven. Om daardoor voor eeuwig met Hem en door Hem te mogen leven.

Maar.. als je jouw leven aan Jezus hebt gegeven, overgeven, dan is dus niets meer van jezelf. Over goede voornemens voor dit jaar gesproken... Ik hoop dat u, jij en ik echt ons leven helemaal aan de Heere Jezus zullen geven dit jaar. Alles wat wij hebben. Geef je aan Hem! Want vanaf dat moment worden jouw idealen en ambities dan afgestemd op Zijn beleid, Zijn plan met deze wereld. En de planning van je leven wordt vanaf dat moment gevuld door Zijn agenda. Uw huis wordt opgeëist om Zijn gastvrije herberg te zijn, tot zegen van anderen. Jouw geld wordt ingezet voor Zijn lange termijn investeringen. Jouw woorden worden gevuld met Zijn gedachten. Alles van Hem en voor Hem. Je houdt niet eens twee kleine muntjes voor jezelf over.

Durft u het aan om zo in het leven te staan in dit jaar? Durf jij zo voor Jezus en met Jezus te gaan? Je houdt misschien niets meer over, maar je heb een geweldige rijkdom ontvangen. ... Je bent je leven niet meer zeker, maar je mag het eeuwige leven leven. ... Je zult verliezen lijden, maar winst behalen. ... Op het tempelplein kan je nog onder de voet gelopen en beschadigd worden, maar weet: je bent door Jezus gezien.

In Gods Koninkrijk, waar mensen voortaan hun leven als Jezus' eigendom zien, wordt alles omgedraaid. Wat zou het mooi zijn, als wij zo als gemeente in deze wereld zouden staan. Als een stukje van Gods Koninkrijk... nu nog stukwerk en onaf... maar een klein stukje Koninkrijk wat verwijst naar onze Heere en Heiland, Die alles van Zichzelf heeft gegeven voor ons, van kribbe tot kruis.

Geef daarom maar alles van jezelf, zelfs je laatste muntjes aan Hem. 'Neem mijn leven, laat het Heer toegewijd zijn aan Uw eer!' Of zoals een Opwekkingslied zingt: 'alles wat ik heb, leg ik voor U neer.' Geef je aan Hem, helemaal..., want in Hem mag je alles ontvangen: eeuwige rijkdom, leven in Gods nabijheid, leven vanuit Zijn opofferende liefde en wonderlijke genade. Hij heeft alles voor jou en voor u gegeven.

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 06- 40 63 29 38 // dekruijf@live.nl